

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 365/09-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júna 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď, H., Česká republika, a akad. maliarky a sochárky M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001, za účasti Okresného súdu Bratislava III, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. Ing. D. Ď, H., a akad. maliarky a sochárky M. T. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001 konať bez zbytočných priet'ahov.

3. JUDr. Ing. D. Ď., H. a akad. maliarke a sochárke M. T. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie každému v sume po 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré j e i m Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III j e p o v i n n ý uhradiť JUDr. Ing. D. Ď. H., a akad. maliarke a sochárke M. T. trovy konania v sume 468,95 € (slovom štyristošesťdesiatosem eur a deväťdesiatpäť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. J. H., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2009 doručená s'ťažnosť JUDr. Ing. D. Ď., H., Česká republika, a akad. maliarky a sochárky M. T., B. (ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001.

Z obsahu s'ťažnosti vyplýva, že s'ťažovatelia sa žalobným návrhom doručeným okresnému súdu 18. septembra 1997 domáhali určenia, že nehnuteľnosti – pozemky zapísané na LV č. ... v kat. území B. (ďalej len „nehnuteľnosti“) a hnutel'ný majetok patriaci

k týmto nehnuteľnostiam opísaný v žalobnom návrhu (ďalej len „hnuteľný majetok“) patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Podaním z toho istého dňa sa sťažovatelia domáhali aj vydania predbežného opatrenia spočívajúceho v zákaze scudzovať, prenajímať, disponovať s nehnuteľným a hnuteľným majetkom až do rozhodnutia súdu vo veci samej. Vec bola okresným súdom zaevidovaná pod sp. zn. 7 C 236/97.

Sťažovatelia tvrdia, že nehnuteľnosti a hnuteľný majetok boli zapísané do súpisu konkurznej podstaty spoločnosti Ž., s. r. o., B. (ďalej len „úpadca“), v rozpore so zákonom. Konkurz na majetok úpadcu bol vyhlásený Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) 1. februára 1996 a je vedený pod sp. zn. 38 K 111/95.

Z dôvodu vecnej nepríslušnosti okresný súd 27. novembra 1997 postúpil vec sťažovateľov na konanie krajskému súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. Ndob 515/01 z 28. septembra 2001 rozhodol, že na konanie vo veci sťažovateľov je príslušný okresný súd. Preto bola vec vrátená 11. októbra 2001 na ďalšie konanie okresnému súdu, kde je ďalej vedená pod sp. zn. 7 C 157/2001.

Podľa tvrdenia sťažovateľov okresný súd napriek ich žiadosti zo 14. decembra 2001 o pokračovanie v konaní začal konať vo veci až 8. októbra 2004, keď nariadil termín pojednávania na 22. november 2004. V tejto sťažovatelia uvádzajú, že *„súd od podanej žaloby a odstúpenia veci nepríslušnému KS dňa 27. 11. 1997 až do doby 8. 10. 2004 nekonal, teda bol spôsobený prietah v súdnom konaní viac ako 7 rokov“*.

Sťažovatelia v sťažnosti podrobne opisujú priebeh doterajšieho konania a uvádzajú úkony súdu a obdobia, keď podľa ich názoru došlo v konaní k zbytočným prietahom. V tejto súvislosti argumentujú, že *„Od pojednávania zo dňa 22. 11. 2004 súd síce konal, ale jeho konanie bolo nedostatočné, nepresvedčivé a nesprávne hlavne v tom, že neakceptoval návrhy navrhovateľov na dokazovanie, nevyhodnotil právoplatný Rozsudok Okresného súdu Hodonín sp. zn. 7 C 669/96, ktorý bol a je právoplatným na území SR v zmysle Zmluvy o právnej pomoci uzavretej medzi ČR a SR, uverejnenej pod č. 193/1993“*.

Z. z. *bez ďalšieho dokazovania*“. K prietahom podľa sťažovateľov došlo aj v období po vynesení prvostupňového rozsudku na pojednávaní 28. mája 2008, ktorý v písomnej forme však okresný súd doručil sťažovateľom až 7. októbra 2008.

Sťažovatelia tvrdia, že *„sa snažili všetkými spôsobmi uľahčiť priebeh súdneho konania, a to v tom, že vzali späť časť návrhu na vydanie hnuteľných vecí (ktoré boli odpredané iným, napr. motorové vozidlá a pod.) ako aj časť návrhu k nehnuteľnostiam. Nakoniec vzali aj návrh proti odporcom v 2. a v 3. rade...“*. Podľa názoru sťažovateľov predmetný spor *„... nie je sporom právne zložitým, nakoľko predmetom žalobného návrhu je bežná určovacia žaloba“*.

Sťažovatelia namietajú, že napriek tomu, že proti zamietavému prvostupňovému rozsudku z 28. mája 2008 podali odvolanie 17. októbra 2008, do podania sťažnosti ústavnému súdu (16. marca 2009) okresný súd ešte nezaslal spis pre účely rozhodnutia o odvolaní odvolaciemu súdu.

Podľa názoru sťažovateľov došlo postupom okresného súdu v označenom konaní k porušeniu ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Rovnako sťažovatelia namietajú aj porušenie ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, argumentujúc tým, že okresný súd nevykonal nimi navrhnuté dokazovanie (neriešil predbežnú otázku nadobudnutia vlastníctva), čím im neumožnil konať pred súdom a zákonným spôsobom sa domáhať svojho vlastníckeho práva.

Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001 porušil právo sťažovateľa v 1. rade: JUDr. Ing. D. Ď., H., IČO ... a sťažovateľky v 2. rade Akad. mal. a soch. M. T., B., aby sa ich vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, ako aj porušenie čl. 20 ods. 1, 3 a 4 Ústavy SR a v

náväznosti na porušenie čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Bratislava III v spore vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001 prikazuje konať v zmysle zákona a bez zbytočných prieťahov.

JUDr. Ing. D. Ď. a Akad. mal. a soch. M. T. priznáva primerané finančné zadostučinenie každému vo výške 25 000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť navrhovateľom na ich účet do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.

Okresný súd Bratislava III je povinný zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 468,95 Eur, na účet advokáta JUDr. J. H., č. ú.: ..., a. s., a to do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

Ústavný súd 15. októbra 2009 sťažnosť sťažovateľov v časti, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001, prijal na ďalšie konanie uznesením sp. zn. IV. ÚS 365/09. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľov odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, keďže došiel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredsedníčka okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadrila k sťažnosti v prípise sp. zn. Spr. 3691/2010 z 5. mája 2010 doručenom ústavnému súdu 14. marca 2010, ku ktorému pripojila aj vyjadrenie zákonného sudcu, z ktorého vyplýva:

„So spisom nedisponujem nakoľko sa nachádza na Krajskom súde v Bratislave z dôvodu odvolania navrhovateľov voči meritórnemu rozhodnutiu tunajšieho súdu zo dňa

16. 04. 2008 a iné, vzhľadom na uvedené sa vyjadrujem len na základe pripojeného náhradného obalu, ktorého obsahom však nie sú všetky úkony súdu od podania návrhu.

Vychádzajúc z môjho stanoviska zo dňa 26. 09. 2008 k inej sťažnosti navrhovateľov môžem len zopakovať, že

- rozsudok bol vyhlásený 28.05.2008 (č. l. 1071)
- dňa 18. 06. 2008 žiadosť sudcu o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia (č. Spr. 3005/08) - na č. l. 1098 a to do 31. 07. 2008
- predĺženie lehoty zo strany predsedu súdu do 31. 07. 2008 (č. l. 1098)
- rozsudok napísaný a daný do kancelárie 21. 07. 2008, expedovaný 29. 07. 2008 (č. l. 1109)
- problémy s doručovaním obom sporovým stranám – č. l. 1109/a vrátená súdna zásielka od právneho zástupcu navrhovateľov dňa 05. 08. 2008 (oznámenie pošty – doposielanie), vrátenie súdnej zásielky od odporcu dňa 05. 08. 2008 (na súdu známej adrese – neznámy)
- 06. 08. 2008 zisťovaná cez Intranet adresa odporcu, ďalej prípis pre poštu na oznámenie adresy na doposielanie právneho zástupcu navrhovateľov, doručovanie súdnych zásielok odporcovi (č. l. 1110-1112) – všetko expedované zo súdu 07. 08. 2008
- dňa 13. 08. 2008 prevzatie súdnych zásielok odporcom, vrátenie doručky z príslušnej pošty ohľadom reklamácie
- dňa 16. 08. 2008 oznámenie pošty ohľadom novej adresy právneho zástupcu navrhovateľov (č. l. 1116)
- právny zástupca navrhovateľa faxom dňa 21. 07. 2008 pod č. Spr. 3411/08 oznámil na sekretariát súdu zmenu advokátskej kancelárie spätne počnúc dňom 18. 02. 2008
- spis predložený sudcovi 26. 09. 2008 od súdnej tajomníčky, pokyn sudcu na expedíciu rozsudku na aktuálnu adresu právneho zástupcu navrhovateľov.

Ako vyplýva zo zhorauvedeného sudca po vyhlásení rozsudku v riadnej lehote požiadal o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia, čo mu bolo umožnené a v zákonnej lehote vyhotovil i dal expedovať predmetné rozhodnutie pri jeho doručovaní sa však vyskytli závady – zhorauvedené.

Ako vyplýva z obsahu predchádzajúcej sťažnosti, navrhovatelia sa sťažovali na dlhý čas od podania návrhu až do vyhlásenia rozhodnutia, kde však opomenuli uviesť, že návrh

síce bol podaný na súd 18. 09. 1997, avšak následne 27. 11. 1997 bol postúpený na Krajský súd v Bratislave z dôvodu vecnej nepríslušnosti, Krajský súd vo veci konal, následne bol spis na Najvyššom súde, následne na Krajskom súde, nasledovne opätovne rozhodoval Najvyšší súd – č. l. 290, kompletný spisový materiál bol postúpený Okresnému súdu Bratislava III až dňa 30. 10. 2001. Nepopierateľne a odvolávajúc sa na obsah odôvodnenia rozsudku zo dňa 28. 05. 2008, č. str. 1 – 4 je zrejmé, že okrem rozhodovania o príslušnosti v tejto veci i vo veciach s ňou spojených (Cb register) samotní navrhovatelia disponovali s rôznymi procesnými úkonmi počnúc č. l. spisu 311 a nasl. (návrh na vstup do konania ďalších účastníkov, rôzne zmeny žalobného petitu, zúženie predmetu sporu, ďalšie návrhy na vstup do konania ďalších účastníkov konania, ďalší návrh na zmenu návrhu formou rozšírenia, čiastočné späťvzatie návrhu v merite veci, späťvzatie návrhu voči odporcom v 2. a 3. rade, návrh o alternatívny petit a podobne, s čím všetkým sa musel súd procesne vysporiadať.“

Právny zástupca sťažovateľov reagoval na vyjadrenie okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 7. júna 2010, v ktorom okrem iného uviedol:

«K vyjadreniu sudkyne zo dňa 6. 5. 2010 snád' iba tol'ko, že v iných veciach vedených v „C“ registri už zmena adresy právneho zástupcu oznámená bola.

Podanie faxom zo dňa 21. 7. 2008 pod Spr. 3411 malo mať za následok zaslanie rozsudku dňa 29. 7. 2008 na novú adresu „AK“ teda opäť spôsobený prieťah zlou organizáciou práce súdu.

Tvrdenie súdu, že samotní navrhovatelia disponovali procesnými úkonmi, ktoré mohli mať za následok spôsobené prieťahy nepovažujeme za dôvodné.

Ak by konajúci súd včas zabezpečil predmet sporu predbežným opatrením a vec neodstúpil na konanie nepríslušnému Krajskému súdu v Bratislave, navrhovatelia nemuseli meniť žalobný návrh. To má ten dôsledok, že navrhovatelia nespôsobili svojvoľne žiadny prieťah (aj) v tomto konaní.»

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 157/2001 ústavný súd zistil takýto priebeh namietaného konania:

1. Dňa 18. septembra 1997 sťažovatelia podali okresnému súdu žalobu proti JUDr. J. J., správcovi konkurznej podstaty úpadcu (ďalej len „žalovaný“), o určenie, že nehnuteľnosti a hnutel'ný majetok zapísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu patria do ich bezpodielového spoluvlastníctva, spolu s návrhom na vydanie predbežného opatrenia. Konanie bolo zaevidované pod sp. zn. 7 C 236/97.

2. Dňa 1. októbra 1997 okresný súd vyzval žalovaného na vyjadrenie k priloženej žalobe a sťažovateľov vyzval na odstránenie v'ád podania predbežného opatrenia (žalovaný svoje vyjadrenie doručil okresnému súdu 14. októbra 1997, sťažovatelia upresnili návrh predbežného opatrenia 21. októbra 1997).

3. Dňa 27. novembra 1997 okresný súd postúpil vec z dôvodu vecnej nepríslušnosti krajskému súdu. Krajský súd s postúpením veci nesúhlasil a predložil vec na rozhodnutie najvyššiemu súdu.

4. Najvyšší súd uznesením sp. zn. Ndob 515/01 z 28. septembra 2001 rozhodol, že na konanie vo veci vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 81 Cb 168/1997 je príslušný okresný súd; označené uznesenie bolo krajskému súdu doručené 11. októbra 2001 a okresnému súdu bol spis doručený 30. októbra 2001 (konanie bolo ďalej vedené pod sp. zn. 7 C 157/2001).

5. Dňa 8. októbra 2004 okresný súd nariadil pojedn'ávanie na 22. november 2004, pričom sťažovatelia následne 28. októbra 2004 doručili okresnému súdu zmenu žalobného návrhu.

6. Dňa 22. novembra 2004 sa uskutočnilo pojedn'ávanie za prítomnosti účastníkov, ktoré bolo odročené na 21. február 2005 pre účely upresnenia žalobného návrhu sťažovateľmi.

7. Dňa 16. decembra 2004 sťažovatelia doručili okresnému súdu späťvzatie podania z 28. októbra 2004.

8. Pojedn'ávanie nariadené na 21. február 2005 z dôvodu ospravedlnenej neúčasti sťažovateľov okresný súd iba odročil na 18. apríl 2005.

9. Dňa 18. apríla 2005 sa uskutočnilo pojedn'ávanie za prítomnosti účastníkov, na ktorom okresný súd uznesením pripustil zmenu žalobného petitu a pojedn'ávanie odročil na 6. jún 2005; toto pojedn'ávanie však bolo na žiadosť sťažovateľa odročené na neurčito

z dôvodu jeho pobytu na liečení a tiež z dôvodu kolízie pojednávania právneho zástupcu sťažovateľov.

10. Dňa 27. októbra 2005 okresný súd nariadil termín pojednávania na 5. december 2005, ktoré bolo iba odročené na 22. február 2006 z dôvodu kolízie pojednávania právneho zástupcu sťažovateľov a hospitalizácie sťažovateľa; rovnako bolo odročené aj pojednávanie nariadené na 22. február 2006, a to pre neprítomnosť sťažovateľov (ktorí si predvolanie v odbernej lehote na pošte nevyzdvihli) a kolíziu pojednávania ich právneho zástupcu.

11. Dňa 7. apríla 2006 okresný súd nariadil pojednávanie na 3. máj 2006, na ktorom na návrh sťažovateľov uznesením pripustil vstup obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), a obchodnej spoločnosti B., s. r. o., B. (ďalej len „žalovaný v 3. rade“), do konania na strane žalovaného; pojednávanie bolo odročené na 13. september 2006.

12. Dňa 4. mája 2006 sťažovatelia doplnili listinné dôkazy a podali návrh na predbežné opatrenie; okresný súd uznesením z 15. augusta 2006 vyzval sťažovateľov na odstránenie väd návrhu.

13. Dňa 15. augusta 2006 okresný súd vyzval žalovaného v 2. rade a žalovaného v 3. rade na vyjadrenie k priloženému návrhu.

14. Pojednávanie nariadené na 13. september 2006 bolo pre neprítomnosť žalovaných v 1. a 3. rade odročené na neurčito.

15. Dňa 3. októbra 2006 žalovaný v 3. rade podal odvolanie proti uzneseniu z 3. mája 2006 o pripustení vstupu do konania na strane žalovaného; spis bol 29. novembra 2006 pre účely rozhodnutia o odvolaní zaslaný krajskému súdu.

16. Uznesením sp. zn. 9 Co 568/2006 z 31. októbra 2007 krajský súd odvolanie žalovaného v 3. rade odmietol; označené uznesenie bolo okresnému súdu doručené 20. decembra 2007.

17. Dňa 3. januára 2008 okresný súd nariadil pojednávanie na 11. február 2008, na ktorom uznesením pripustil zmenu žalobného petitu a z dôvodu neprítomnosti právneho zástupcu sťažovateľov a žalovaného v 2. a 3. rade pojednávanie odročil na 10. marec 2008.

18. Dňa 25. februára 2008 a opakovane 29. februára 2008 sťažovatelia doručili okresnému súdu návrh na prerušenie konania až do právoplatného skončenia veci vedenej Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 10 C 51/99.

19. Pojednávane nariadené na 10. marec 2008 bolo odročené na 16. apríl 2008 z dôvodu neprítomnosti právneho zástupcu sťažovateľov (kolízia pojednávani).

20. Dňa 9. apríla 2008 sťažovatelia vzali späť svoj žalobný návrh proti žalovanému v 2. rade a žalovanému v 3. rade a žiadali konanie proti nim zastaviť, zároveň navrhli zmeniť petit žaloby proti žalovanému.

21. Dňa 10. apríla 2008 a opakovane 11. apríla 2008 sťažovatelia podali okresnému súdu návrh na preskúmanie kúpno predajnej zmluvy zo 14. augusta 1998 uzavretej so žalovaným spolu s návrhom na oslobodenie od súdnych poplatkov.

22. Dňa 16. apríla 2008 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a zastavil konanie proti žalovanému v 2. a 3. rade; pojednávanie bolo odročené na 28. máj 2008.

23. Rozsudkom z 28. mája 2008 okresný súd žalobu sťažovateľov zamietol a zaviazal ich zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 1 005 094 Sk.

24. Dňa 3. júna 2008 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 16. apríla 2008 v časti týkajúcej sa trov konania.

25. Dňa 17. októbra 2008 podali sťažovatelia odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 28. mája 2008; okresný súd ich uznesením z 24. novembra 2008 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie.

26. Okresný súd uznesením z 11. februára 2009 zrušil uznesenie z 24. novembra 2008.

27. Uznesením z 1. apríla 2009 okresný súd nepriznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov; sťažovatelia podali proti nemu 2. júna 2009 odvolanie.

28. Dňa 26. júna 2009 okresný súd doručil spis odvolaciemu krajskému súdu, ktorý 12. apríla 2010 nariadil termín pojednávania na 17. jún 2010.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prerokovanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02, IV. ÚS 41/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu. Ústavný súd (obdobne ako ESLP) pritom prihliada aj na predmet sporu (povaha veci) v posudzovanom

konaní a jeho význam pre sťažovateľov (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III ÚS 142/03). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. Predmetom posudzovaného konania je rozhodovanie o návrhu na určenie, že nehnuteľnosti a hnutel'ny majetok zapísané v súpise konkurznej podstaty úpadcu patria do bezpodielového spoluvlastníctva sťažovateľov. Podľa názoru ústavného súdu posudzovaná vec tvorí súčasť bežnej rozhodovacej agendy prvostupňových súdov a nemožno ju označiť ako právne zložitú. Pri posudzovaní skutkovej zložitosti predmetného konania ústavný súd zohľadnil argumentáciu okresného súdu, že s vecou súvisia aj iné právoplatne skončené konania (pred inými všeobecnými súdmi), s ktorými sa musel oboznámiť a pre ten účel pripojiť príslušné súdne spisy, a ďalej tiež ustáliť okruh účastníkov konania a predmet sporu aj v súvislosti s viacerými zmenami návrhu zo strany sťažovateľov, a preto konanie hodnotí ako skutkovo zložitú.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov konania. V správaní sťažovateľov, ktorí v konaní pred okresným súdom vystupujú ako žalobcovia, ústavný súd zistil niekoľko skutočností, na ktoré bolo potrebné prihliadať pri posudzovaní, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania uplatnili sťažovatelia (návrh na vstup do konania ďalších účastníkov, zmeny žalobného petitu, čiastočné späťvzatie návrhu v merite veci, späťvzatie návrhu voči žalovaným v 2. a 3. rade, návrh na alternatívny petit, návrh na prerušenie konania, odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania proti žalovanému v 2. a 3. rade zo 16. apríla 2008 v časti výroku o trovách konania, odvolanie proti rozsudku vo veci samej z 28. mája 2008, odvolanie proti uzneseniu z 24. novembra 2008 o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúce súdy sa s týmito návrhmi sťažovateľov museli (resp. musia) vysporiadať. Zároveň ale ústavný súd konštatoval, že išlo o procesné úkony,

na ktorých uplatnenie majú sťažovatelia právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a preto ich nemožno pripísať na ich ťarchu.

Na ťarchu sťažovateľov ale ústavný súd pripísal skutočnosť, že k predĺženiu doterajšej dĺžky napadnutého konania došlo z dôvodu ich opakovaných žiadostí (resp. ich právneho zástupcu) o odročenie nariadených pojednávaní vo veci (celkom 5 žiadostí, a to 21. februára 2005, 6. júna 2005, 5. decembra 2005, 22. februára 2006, 10. marca 2008), či už z dôvodu kolízie pojednávaní ich právneho zástupcu, alebo hospitalizácie a liečenia sťažovateľa. Ústavný súd v tejto súvislosti vzal do úvahy, že v danom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť s vo veci konajúcim súdom tak, aby mohol o uplatnenej ochrane rozhodnúť v súlade so zákonom. Konanie sťažovateľov nebolo v úplnom súlade s ich právami a povinnosťami ako účastníkov konania. Uvedené skutočnosti preto ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo v predmetnej veci k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd v tejto súvislosti vychádzal zo svojej stabilizovanej judikatúry, podľa ktorej zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, resp. tiež nesprávnou činnosťou všeobecného súdu (II. ÚS 33/99, II. ÚS 67/01), teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Za obdobie, v ktorom došlo k zbytočným prietahom v dôsledku neefektívnej, resp. nesprávnej činnosti okresného súdu, ústavný súd vyhodnotil obdobie od 27. novembra 1997 do 30. októbra 2001, a to z dôvodu chybného rozhodnutia o postúpení veci krajskému súdu z dôvodu vecnej nepríslušnosti. Toto pochybenie okresného súdu napravil najvyšší súd, ktorý konajúc o nesúhlase krajského súdu s postúpením veci uznesením z 28. septembra 2001 rozhodol, že na konanie vo veci sťažovateľov je príslušný okresný súd „*Keďže ide o spory, ktorých obsahom je určenie vlastníckeho práva k veciam zapísaným v konkurznej*

podstate, možno sa domáhať pozitívneho alebo negatívneho určenia právneho vzťahu, ak je na tom naliehavý právny záujem, i keby nebol vyhlásený konkurz“. V dôsledku uvedeného pochybenia okresný súd začal vo veci opätovne konať až po uplynutí 47 mesiacov. Ústavný súd v tejto súvislosti ale zohľadnil skutočnosť, že okresnému súdu nemožno pripísať na ťarchu skutočnosť, že najvyšší súd rozhodoval o určení príslušnosti v predmetnej veci neprimerane dlho.

Ústavný súd z príslušného spisu okresného súdu ďalej zistil, že ani po vrátení veci späť okresnému súdu (30. októbra 2001) tento súd nepostupoval vo veci tak, aby mohol v primeranej lehote o veci meritórne rozhodnúť, o čom svedčí ďalší priebeh a aktuálny stav konania. Prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené až 8. októbra 2004 a uskutočnilo sa 22. novembra 2004 (viac ako tri roky od vrátenia veci po rozhodnutí o námietke vecnej neprípustnosti najvyšším súdom a viac ako sedem rokov od začatia konania). Okresný súd teda ďalších 36 mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k právoplatnému skončeniu veci.

Pri posudzovaní tohto obdobia ústavný súd zbral do úvahy svoju predošlú judikatúru, v súlade s ktorou obdobie poznamenané nečinnosťou všeobecného súdu, keď jeho konaniu nebráni žiadna zákonná prekážka, ústavný súd posudzuje ako zbytočný prietah v konaní (III. ÚS 29/03, I. ÚS 3/00, II. ÚS 3/00).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajšia dĺžka konania, ako aj stav, v akom sa vec v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala (v ďalšom období okresný súd konal v zásade plynulo a o návrhu meritórne rozhodol rozsudkom z 28. mája 2008, pričom o odvolaní sťažovateľov proti nemu rozhoduje krajský súd), nie sú zapríčinené právnou alebo faktickou zložitou veci, ale skutočnosťami, ktoré sa týkajú samotného postupu okresného súdu, čo vyústilo do zbytočných prietahov v konaní. Ústavný súd preto rozhodol, že okresný súd svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 157/2001 porušil základné právo sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo ku dňu vydania tohto nálezu ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v ňom v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie finančného zadosťučinenia pre každého z nich v sume 25 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti. Poukázali najmä na to, že vzniknuté prieťahy v postupe okresného súdu majú podstatný vplyv na ich zdravotný stav spôsobený stresom, nesprávnym procesným postupom konajúceho súdu. Uplatňovanú sumu zadosťučinenia sťažovatelia odôvodňujú vysokou mierou právnej neistoty vo vzťahu k ich vlastníctvu, pozbavením ktorého „*boli ukrátení na zisku z podnikateľskej činnosti prípadnej z prenájmu nehnuteľností*“.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza ESLP, keď priznáva spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania, ktoré nie je ani po uplynutí takmer 13 rokov právoplatne skončené, a berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä charakter a dĺžku zbytočných prieťahov v konaní ale tiež správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ako aj obdobie, v ktorom vec nebola v dispozičnej

sfére okresného súdu, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom JUDr. J. H. v konaní pred ústavným súdom. Sťažovatelia žiadali, aby im bola priznaná úhrada trov konania v sume 468,95 €. Keďže trovy konania požadované sťažovateľmi neprekročili sumu vyčíslenú podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v sume nimi požadovanej.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010